

יוזן זכרון לתערוכת "תל-אביב '83"

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

* ב ה ת א ח ד ו ת *

סימפוזיון וסמינרים ב-"תל אביב 83"

במסגרת התערוכה הלאומית "תל אביב 83" יתקיימו סמינרים, הרצאות ודיונים על נושאים שונים בבולאות ותולדות הדאר. היות והדגש בתערוכה הנוכחית הוא על בולאות ארץ ישראל, גם ההרצאות והדיונים יוקדשו הפעם לנושאי ארץ ישראל. האירועים אורגנו ע"י התאחדות בולאי ישראל וועדת התערוכה בשותף עם הארגון העולמי (ה-W.P.C.), האגודה לתולדות הדאר של ארץ ישראל והאגודה לאסוף צמדות Plate Block Society לפי התוכנית דלקמן:

סמפוזיון לתולדות הדאר של ארץ ישראל
יום א' 2.10.83 (ישיבת הבקר - בשעות 13 - 10)
דברי פתיחה - ד"ר צ. שמעוני

"דיסאינפציה והסגר של דברידאר" - ו.ד.
וונדרוולד, אנגליה

"בעיות בלתי פתורות בתולדות הדאר בתקופת
המעבר, 1948" - ד"ר ו. רמון

"גבית דמי-דאר חסרים בארץ ישראל" - מ. פרצלן

יום ב' 3.10.83 (ישיבת אח"צ - בשעות 17.30-14.30)
"הצעות בולים והדפסות. נסיון בתקופה הראשוני
נה של מדינת ישראל" - ה.ג. מינץ
"הדאר של ספינת האויר גרף צפלים (127-22)
אל ומפלסטינה" - פ.פ. בלאו, ארה"ב
"דאר בלתי רשמי לישראל בתקופת המאבק
לעצמאות, 1948" - א.צ. שטיין

בפגישה של "האגודה לאסוף צמדות"
Plate Block Society תתקיים ביום שני,
26.9 (אח"צ), הרצאה של ד"ר מ. פסח מדרום
אפריקה ויתקיימו דיונים על הנושא.

בהמשך ישיבת הבוקר של כנוס ה-W.P.C.
ביום שני (3.10.83), יתקיים סמינר על הנושא
"שפות ושופטים למוצגי ארץ הקודש בתערוכות
לאומיות ובינלאומיות" (סמינר זה מיועד
למוזמנים בלבד).

ביום שיש, 30.9 (בבוקר), תתקיים פגישה
של האספנים התימטיים, שבה ירצה מר מ.
ברגמן (משוויצריה) על "עתיד האסוף התימטי"
ופרופ. ע. אילן על "בעיות באסוף תימטי".
לאחר זאת יתקיים דיון על הנושא.

בגלל השתתפותם של אורחים רבים מחו"ל
נאלצים המארגנים לקיים את רוב ההרצאות
בשפה האנגלית, אך יעשה מאמץ לתרגם הדברים
בתרגום סימולטני, אך לא בטוח. הצבור
מוזמן. להרצאות. בחדר הרצאות בתערוכה.

בעמותת חיפה

תוכנית הפעולות לחודשי ספטמבר-אוקטובר 1983

4.9 שיחה ע"י יו"ר האגודה ה. סינק,
על הנושא "פעילות באגודה".

11.9 ערב חליפין. ישיבת ועד האגודה.

18.9 הרצאה של ז. ברק על הנושא
"גיברלטר-מעבר מתקופה קדם-
פילטלים להוצאות הראשונות של
ג'ורג' ה-5.

15.9 ערב חליפין.

2.10 ערב חליפין. ישיבת ועד האגודה.

9.10 סקירה על תערוכת "תל אביב 83"
ע"י קומיסר לחיפה והצפון, הח'
ק. בראילן.

16.10 ערב חליפין.

23.10 סקירה על אוספי בולים מארץ
הקודש שהוצגו בתל אביב 83 ע"י
ד"ר י. רימון.

30.10 ערב חליפין.

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתם של חברנו

אוטו ולטר ז"ל

ומנחם שקד ז"ל

כולנו משתתפים באבל המשפחות

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Israel Philatelic Federation

בטאון התאחדות בולאי ישראל

Editor: ARIE LYNN

העורך: אריה לין

Redaction: Dr. Z. SHIMONI, M. WIGOTSKY מיגוצקי ד"ר צ. שמעוני
ת.ד. 21224, ת"א, מיקוד 61-211

TEL-AVIV, P.O.B. 21224, 61-211
תשרי-חשוון, תשמ"ד
SEPTEMBER-OCTOBER 9-10 (1983)

ב ת ו כ ן

- בהתאחדות. 02
בטור אחד. 03
חדשות הבולאות בישראל. 4-5
הכנסות השרות הבולאי. 06
בולי המנדט ב"דואר בין העמקים". 07
מה ב"תל-אביב 83". 7-8-9
מקור או תעתיק. 10
ויהי בימי התורכים. 11
כאשר רחובות העיר היו כחותמות. 12-13
יודאיקה. 14
רשמי בקור ב"ברזיליה 83". 15
יצחק ברודו - חלוץ הדואר במרוקו. 16-17
קוסמונאוטים בשרות הדואר. 18
תעמולה מאחורי הבול. 19
ט י ס ו ת. 20
על דה ועל הא. 21
חדשות באנגלית. 22-23

שנה טובה
שנת שגשוג השגים פילאטליים

בטאון התאחדות בולאי ישראל
ת.ד. 2896, תל-אביב

Fédération des Sociétés Philatéliques
Israéliennes
P.O.B. 2896 TEL-AVIV, ISRAEL

בטור אחד

בימים אלה נשואות עינינו לתערוכת "תל-אביב 83" - מי כמציג, כמארגן ומי כמבקר, שיבא פעם אחת ואולי יותר, לראות את הישגי הבולאים בתערוכה זו. אין ספק שתערוכת בולים בהיקף כמו "תל-אביב 83" היא מפגן לאספן כפרט ולהתאחדות בולאי ישראל כגוף מיצג ולכן הצלחתה של התערוכה חשובה לכולם. אני מניח שכל אותם הפרטים הקשורים בתערוכה, שבכתיבת שורות אלה, לא נראים כ"סגורים", אכן יהיו מוכנים בפתיחת התערוכה. מכאן, שכבר עתה אפשר לברך על המוגמר ולהודות לכל אלה שעמלו כה רבות להצלחת התערוכה.

* * *

גליון הזיכרון שהוקדש לתערוכת הבולים הלאומית "תל-אביב 83" ונושאו - הטיילת של תל-אביב. הוא כמובן אקטורי אליה חשובה בתולדות העיר ויפה שרצו להנציח את המפעל הנאה והאסתטי לכל הדעות. ברם, הרצון לשוות לגליון אופי סופרימודרני, כזה שעין לא ראתה, הביא כנראה לתוצאה שלפנינו. גליון בולים דומה לפוסטר צבעוני ומודרני אך לא יפה (בעיני הדיוטים) ולא בולאי בעיני בולאים.

א. לין

18 תמונות ושני בולים ל"תל-אביב 83"

ספורה של טיילת

על הטיילת כותב בר-קדמה כך:
"בראשית שנות ה-20, כאשר הגיעו לעיר
אנשי העליה השלישית, הם נטעו את
אהליהם על שפת הים. מדרך הטבע,
המקום הפך להיות מוקד משיכה לכל
צעירי העיר, עם רדת החשכה כולם היו
יורדים אל הים, יוצאים בריקודי הורה,
שרים שירים רוסיים מלאי ערגה ועושים
שמח. בשנים הללו נבנה הקסינו הידוע
בפתח הימי של רח' אלנבי, הוקמו שרותי
רחצה ליד הקזינו ובמעלה החוף מפעלי
תעשייה ראשונים. במלון "סאן-רמו" שעל
שפת הים, בילתה בצורה קצת יותר אירו-
פית השכבה העמידה בעיר. בסוף שנות
ה-20 הוקמה שכונת רוזנפלד בידי יהודים
אמריקאים, נמתכו הרחובות בן-יהודה
והירקון קמה שכונת מחלול שהתקיימה
עד שנות ה-60. בקצה הצפוני הוקמו בתי-

לרגל תערוכת הבולים הלאומית "תל-
אביב 83" הונפק גליון זכרון חגיגי שנושאו
הטיילת של תל-אביב. בגליון 18 קטעי
תמונה של הטיילת ושתי תמונות נוספות
המזהות את שני הבולים שבגליון.

היה רצון לשוות אופי מודרני לגליון
זה והתמונה הכללית של הטיילת חולקה
לקטעים שפוזרו בגליון, כששתי תמונות
היו לבולים.

השם "ישראל" אינו מופיע בשני
הבולים אלא בשתי תמונות אחרות, ללא
עריך. יוצא איפא, שמתוך 20 התמונות
שבגליון יש שתיים בצורת בולים ללא
עריך אך ללא שם המדינה.

הגליון יעלה 120 שקלים, הוא צוייר
בידי משה פרג מתל-אביב ויום הופעתו
25.9.83 בסניף הדואר המיוחד בתערוכה,
בגני התערוכה בתל-אביב.

לגליון צורף עלון הסברה מקיף כפי
שנכתב ע"י עמנואל בר-קדמה.

משה פרג התשנ"ד 1983

המחיר - 120 ש"ח - IS. 120 PRICE

תערוכת בולים לאומית תל אביב 1983
National Stamp Exhibition Tel Aviv 1983

בול עפולה בטקס מלא

בול עפולה שהופיע במלאות 53 שנים לעיר העמק צויין בטקס יוצא-דופן מעט, אולי בזכות שנת הבחירות לרשויות המקומיות.

הטקס התקיים במעמד שר התיקשרות וראש עיריית עפולה וכמובן אורחים רבים וותיקי העיר.

העירייה הנפיקה לרגל המאורע גליון מזכרת חגיגי, שבו מעטפת "היום הראשון" עם בול עפולה וכן בול עפולה מוחתם בניפרד בחותמת מיוחדת שהוטבעה בסניף הדואר המקומי לרגל המאורע. גליון המזכרת הונפק באלף עותקים והוגש לכל יקירי העיר, כשי ראש העיר, עם חתימתו.

נסיציונה חוגגת השנה מלאות 100 שנה להווסדה וגם היא צויינה, יחד עם ייסוד המעלה בבול-זכרון מיוחדים שהופיעו השבוע ב-23 באוגוסט. בנס ציונה וביסוד המעלה הוטבעו חותמות מיוחדות.

18 תמונות / המשך מעמוד 4

חרושת לאריגה ועיבוד עורות.

הטיילת נסללה ועם גזירת הסרט בלטו יתרונותיה וחסרונותיה. בכוונת המתכננים היה להקים כאן "פרומנדה" כנהוג בערים יסיתכונות אחרות, אבל במחיר הצטמקות משמעותית של רצועת החול המיועדת לשאת את מסת המתרחצים לעומת זאת היא מלאה את יעודיה החברתיים כי לאורכה קמו בתי-מלון כמו "קטה דן", "פארק", "גת-רימון", "פנורמה", "פילץ" ו"גינתים" ומאוחר יותר נפתחו גם בתי הקולנוע "קסם" ו"ירון". היא היתה למעשה המידרחוב הראשון בתל-אביב.

במרוצת שנות ה-70 ירדה הטיילת מגדולתה. בתי-הקפה נסגרו והרבה מיבנים כורסמו. לאורך הטיילת שוטטו תמהונים, נוודים וניידות משטרה. המרכזים הבידוריים עברו למקומות אחרים בעיר.

עתה, חזרה הטיילת למלא את יעודה המקורי - להיות מרכז בידורי של העיר והיא שונתה בלי הכר. רוצפה מחדש בריצוף דקורטיבי, נוטעה בעצי נוי והוארה בשורה של פנים חדשות. נוצקו ספסלי אבן נשקפים אל הים ושוב ניתן לראות רבבות אורחים יורדים ערבי-ערב.

בולי קק"ל חדשים

במפעל הבולים של קק"ל צפויות הנפקות חדשות: 2 מעטפות "שי" למועדים; תש"מ"ד; מעטפות לתערוכת "תל-אביב 83"; בול זכרון לדוד בן-גוריון; בולי "הקופסה הכחולה" במלאת 82 שנה לקק"ל.

טעות בטעות

בחוברת אוגוסט הזכרנו את הטעות שהיתה לפני הדפסת בול מרדכי אנילביץ, אך לצערנו גם אצלנו נפלה טעות. בצילומים הראשונים של הבול היה ANILEWICZ בעוד שהשם הנכון, כפי שהודפס בבול הוא ANIELEWICZ.

התורכים בתל-אביב

אך מעט פרטים ידועים על פעולות הדואר התורכי בתל-אביב, שכן שרדו פריטים מעטים ביותר מן התקופה, בהיבט הפוסטאלי. בספרו של ו. פולק, "דואר תורכי בארץ הקודש" מוזכרת חותמת, יפו (תל-אביב) בערבית שהוחתמה בסניף דואר ברח' הרצל. הפריט המצולם הוא בול תורכי עם הדפס-רכב של חצי סהר ומגן-דוד כשרואים עליו חלק מן החותמת עם המלה תל-אביב כאמור בערבית. פרט חשוב, שהעתון העברי "הפועל הצעיר" מן ה-13 בפברואר 1914 ידע לספר על פתיחת דואר כזה בתל-אביב, אבל לא צויין יום הפתיחה. ידוע גם שמנהלו של הדואר התורכי בתל-אביב היה רפאל אבולפיה מראשון לציון.

חותם מצוי בצורת תווית עם השם יפו, כפי שהיה נהוג בדואר המצרי ביפו בתקופה שקדמה למלחמת העולם הראשונה.

13 מדליות לישראלים בבראזיל

בברזיל ננעלה תערוכת הבולים הבין לאומית "ברזיליאנה 83" ופורסמו תוצאות השיפוט. מספר ישראלים שנטלו חלק בתערוכה צוינו במדליות, לרבות מדליית זהב גדולה שניתנה לד"ר ע. אילן על אוספו "רפואה בבולאות". עמוס אנון מבאר שבע צויין במדליה מוזהבת על אוספו "פרלמנטים". א. סטמפלר - שואה בבולים מדליה מוזהבת. מדליה מוזהבת קיבל גם זאב ברק מחיפה על אוסף מחקרי של "הפני השחור". מ. שמואלי מתל אביב קיבל מדליית כסף על אוסף בולי רוסיה. מרסל כהן מראשון לציון - מוכסף (יובל לפני השחור); רוטמן, מזאה, י. ברק והרשפלר קיבלו מדליות מוכספות; שתי מדליות ברונזה נתנו לעמוס אגון ובן חורין;

הכנסות השירות הבולאי - לפי מקור (אלפי שקלים)

1980/81 - 1981/82

אחוז השיבוי	1981 1982	1980 1981	
66	56,860	34,330	סך הכל הכנסות
69	31,970	18,880	ב א ר צ
63	21,940	13,440	מנויים וסוחרים
61	19,870	12,310	מנויים
83	2,070	1,130	סוחרים
84	(1)10,030	5,440	מכירות לקהל
			ימי הופעה (בתי הדואר
46	(1)6,030	4,120	וחדרי המכירה)
			שאר הימים
200	4,000	1,320	(חדרי המכירה)
61	24,890	15,450	ב ח ו ל
51	7,530	5,000	מנויים וסוחרים
66	17,360	10,450	סוכנויות מיוחדות
			אחוז ההכנסות בחו"ל
	43.8	45.0	מכל ההכנסות

(1) כולל 1,025,000 שקלים ע"ח מכירות בחו"ל בשנים קודמות.

הכנסות השרות הבולאי ממכירות בולאויות בחו"ל - לפי ארץ ייצוא

1980/81 - 1981/82

(אלפי \$)

1981 - 1982				1980 - 1981				
מנויים	סוכנויות	אחוזים	אלפי \$	מנויים	סוכנויות	אחוזים	אלפי \$	
489	1,254	100.0	1,743	627	1,671	100.0	2,298	כל הארצות
325	465	45.3	790	416	558	42.4	974	ארה"ב וקנדה
32	217	14.3	249	44	299	14.9	343	ארצות בנלוקס
26	142	9.6	168	34	192	9.9	226	שווייץ + איטליה
21	145	9.5	166	27	228	11.1	255	גרמניה המערבית
19	74	5.3	93	25	97	5.3	122	צרפת
14	46	3.5	60	18	51	3.0	69	ארצות דרום אמריקה
13	43	3.2	56	17	73	3.9	90	בריטניה
2	36	2.2	38	2	27	1.3	29	אוסטריה
11	26	2.1	37	12	37	2.1	49	דרום אפריקה
12	19	1.8	31	15	29	1.9	44	אוסטרליה
2	22	1.4	24	2	35	1.6	37	יוון
12	10	1.3	22	15	35	2.2	50	ארצות סקנדינביה
0	9	0.5	9	0	10	0.4	10	יפן

בולי המנדט ב"דואר בין העמקים"

מאת שלמה רוזנמן

עם הופעתו של בול עפולה יש בודאי עניין להעלות זכרונות על 50 שנותיה של עפולה ובמיוחד על ההיבטים הבולאיים. מרבית הפרטים הידועים על דואר עפולה והחותמות השונות פורסמו בחוברת אוגוסט השנה ואולם, פה ושם נשארו פרטים שזו ההזדמנות להעלותם, במיוחד כשהם נאמרים ע"י אדם שחי ופעל בשוב במשך שנים רבות. הכוונה למר שלמה רוזנמן מנהל הדואר בעפולה בתקופה שבין אוקטובר 1932 וספטמבר 1975. אנו מביאים בזה קטעים מזכריו נותיו.

המערכת

בית הדואר בבית פיינגולד

התחלתי לעבוד כפקיד דואר בבית הדואר בחיפה כבר בגיל 18. ב-1931 ועד ספטמבר 1932 הייתי מחליף מנהלי דואר בחופשותיהם, מטעם הנהלת הדואר המחזר זית בצפון והגעתי בתפקיד זה מראש פנה בצפון ועד לרחובות בדרום.

התחלתי לכהן כמנהל הדואר בעפולה באוקטובר 1932 ואת המשרד קבלתי מידי עמיתי החבר אהרוני (יליד פתח תקוה). בית הדואר שכן אז בבית פיינגולד (שניצר) במרכז עפולה. סגל העובדים כלל מנהל, פקיד אחד ודוור אחד. מתפקידי היה גם להפעיל את מכשיר המורס, שהיה קשור למברקה בחיפה.

בשנות ה-40 התחיל בית הדואר עפולה להתפתח הן בפעילות הדואר וביחוד בפעילות מרכזת הטלפון והיה צורך לשכור מבנה נוסף, מאחורי בית הדואר. מרכזת הטלפון הידנית היתה עסוקה מאד. (עפולה היתה אז מרכז חשוב במתן שרותי טלפון).

בשנת 1943 עבדו בדואר עפולה, נוסף לפקידים 5 טלפוניסטים, 2 דוורים ושליח מברקים.

תקופה מאד קצרה, לפני סיום המנדט, היתה התדרדרות בקשרי הדואר ואז יזמנו, מנהלי הדואר טבריה עפולה ונהלל,

להחליף משלוחי דואר ישירים, בין העמקים, באמצעות אגד. כל הבולים שנמכרו בימים ההם, הוחתמו בחותמת גומי, "דואר לשעת חרום" טבריה, עפולה ונהלל. כשנתקבלו בולי הקרן הקיימת וחותמות הגומי של "מנהלת העם", הופסק הסדור הנ"ל. בחדש מאי 1948 סופקו כבר בולי "הדואר העברי".

עם קום המדינה והעליה הגדולה, חלה התפתחות נוספת, במברקה ובמרכזת הטלפון. הצפיפות היתה רבה, עד כדי כך, שהיה הכרח להתקין 2 יציעי-עץ, עבור מדור הדוורים והמברקה. בחדר שהתפנה למטה הובא הריהוט ל-2 שרותי הדואר הנע שהופעלו אז.

ב-8.10.60 נחנך בית הדואר החדש ברח' נחום לוין וחוסלה הצפיפות. צוות העובדים כלל 60 איש.

ב-14.12.50 הופעל לראשונה דואר-נע עמק בית שאן; דואר נע גלבוע ב-4.4.57; דואר נע חבל מגידו ב-20.12.60; ודואר נע יזרעאל ב-15.8.68. בסיסיהם בבית הדואר עפולה.

ב-1975 שירת בית הדואר עפולה 4 קווי דואר נע, 2 סניפי דואר בעפולה עלית וגבעת המורה (חותמת מס' 11) סוכנות דואר עירונית (חותמת מס' 8) בבית החולים המרכזי בעמק (חותמת דואר מס' 10) 12 סוכנויות דואר, ברחבי העמק והכפרים הערביים בנחל עירון.

שלג בעפולה - 1950

מה ב"תל" - אביב 83

דומות תוטבענה בכל ימי התערוכה, לרבות מוצאי חג. ס"ה תהיינה 9 חותמות מיוחדות. לא הונפקו בולים מיוחדים לתערוכה זולתי גליון הזכרון עם שני הבולים שבו. לא תהיה מעטפת יום ראשון של השרות הבולאי, פרט למעטפה רשמית בהרשאת התערוכה.

הוועדה המארגנת

בהנהלת התערוכה 5 חברים - י. אוקו (יו"ר), ל. בלאו, ש. ארצי, י. סלוצקי וא. וובר. בוועדה המארגנת חברים: י. ברק, י. שבתאי, ב. נסטורטר, ד"ר ע. אילן, אריה לין, ס. קנדר, ד. רשף, מ. שמואלי וש. שליט.

השופטים

חבר השופטים בתערוכה מורכב משופי-טים מישראל ומחו"ל. יהיו 11 שופטים מהם 6 מישראל ו-5 מחו"ל, שלושה שופי-טים מתלמידים מישראל ויועץ מיוחד לתולדות הדואר, ד. וונדרוולד מאנגליה. השופטים הם: ד. נ. ג'טיה מהודו, ד"ר מ. ברגמן משווייץ, ד"ר מ. פסח מדרום אפריקה ג' שווארץ מארה"ב, נ. זנקל מארה"ב, ד"ר ע. אילן, י. ברק, ס. קנדר, מ. מרקו, ג. מינץ וה. סינק מישראל. השופטים המתמחים הם ז. נסטויטר, א. וובר ומ. ויגוצקי.

פרסים

מספר רב של פרסים נתקבלו ממוסדות וארגונים בארץ ובעולם, ביניהם שני פרסים של שר התקשורת, שניים של ראש עיריית ת"א, פרס ההתאחדות והעמותות הגדולות בארץ ובעולם. כמו כן הגיעו מספר פרסים של אישים פרטיים, במיוחד מחו"ל.

"תל-אביב 83" היא ללא ספק תערוכה הבולים הלאומית הגדולה ביותר שהיתה לנו. עם פתיחתה ב-25 בספטמבר באולם הקונגרס בגני התערוכה בתל-אביב, ניתן יהיה לראות אוצרות בולאיים מכל העולם, עם כי הדגש, בחלק הבין-לאומי, הוא לתצוגות לאומיות.

בתערוכה שני אגפים עיקריים:

- א. אגף מחוץ לתחרות שיכלול: תצוגות רשמיות, מוזיאון הדואר, מדור כבוד, מוצגי שופטים ומוצגים מוזמנים.
- ב. אגף התחרות שיכלול מדור לאומי ובין לאומי.

במדור הלאומי: ארץ הקודש, ארצות מעבר לים, תולדות הדואר, דואר אוויר, תימטיקה.

במדור הבין-לאומי (ארץ הקודש בלבד), קדומים, המנדט הבריטי, מנהלת העם וישראל, תולדות הדואר, דואר-אוויר, יוד-איקה (בנושאים שונים).

במדור הנוער

מדור זה יכלול הפרדה בין הגילים השונים, החל מגיל 11 ועד 19. האוספים ירוכזו לפי הנושאים השונים עם הפרדה לארץ הקודש ואוספים כלליים.

ספרות בולאית

בתערוכה יוצגו כתבי עת בנושאים בולאיים בעברית ולועזית, לרבות ספרים ואלבומים.

גליון התערוכה ו-9 חותמות גליון התערוכה, במחיר 120 שקלים, ניתן יהיה להשיג בסניף הדואר המיוחד בכניסה לתערוכה, בכל ימי התערוכה, במדה שהמלאי יאפשר. ביום הופעת הגליון תוטבע חותמת מיוחדת וחותמות

אירועים מיוחדים בתערוכה

בימי התערוכה יתקיימו מספר אירועים, מהם למוזמנים בלבד וכאלה שנועדו לקהל הרחב.

ביום ראשון - 25.9.83 - יום הפתיחה.
תהיה קבלת פנים מטעם משרד התקשורת על-פי הזמנות אישיות. אחה"צ - פתיחה לקהל ופתיחת סניף הדואר המיוחד, הטבעת חותמת מיוחדת ומכירת גליון הזכרון.

ביום ב' - 26.9.83 - יום תל-אביב - קבלת פנים מטעם ראש העיר תל-אביב, על פי הזמנה אישית. בתערוכה תוטבע חותמת מיוחדת.

יום ג' - 27.9.83 - יום הנוער - מפגש של אספנים צעירים, תחרויות ופעולות מיוחדות מאורגנות ע"י התערוכה. תוטבע חותמת מיוחדת.

ביום ד' - 28.8.83 יום "ישראלפיל 85" - תערוכת הבולים הבין-לאומית שתיערך בתל-אביב ב-1985. קבלת פנים רשמית למוזמנים וחותמת מיוחדת.

ביום ה' - 29.8.83 (מוצאי סוכות) חותמת מיוחדת בפתיחת התערוכה בערב.

ביום ו' - 30.8.83 - יום הבולאות התימטית, חותמת מיוחדת. יתקיים סימפוזיון (כניסה חופשית לאולם הסימפוזיון).

בשבת (מוצאי שבת) - 1.10.83 - טקס חלוקת הפרסים, חותמת מיוחדת ופתיחה לקהל.

ביום א' - 2.10.83 - יום ארץ הקודש, קונגרס בין-לאומי של אגודת הגג של אספני יודאיקה, ישראל וארץ הקודש, קבלת פנים מיוחדת למוזמנים והטבעת חותמת זכרון.

ביום ב' - 3.10.83 - היום האחרון לתערוכה, חותמת מיוחדת. המשך הסמפוזיון בנושא "ארץ הקודש".

מדליית התערוכה

מדליות

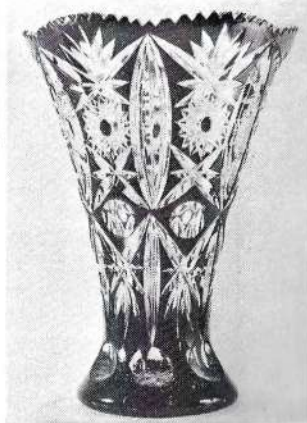
ל"תל-אביב 83" נועדו עשרות מדליות. מהן מדליות זהב, מדליות מוזהבות, מדליות כסף, מדליות מוכספות, ארד ודיפלומות. חבר השופטים רשאי לנצל את כל המדליות, אך אין זה מחייב ובמדה שלא ימצאו אוספים ראויים למדליה בדרגה מסוימת, היא כמובן לא תוענק. המדליות צויירו בידי אמן מתל-אביב והוטבעו במפעל קרצ'מר בירושלים.

פעמים שי

לפחות שתי מזכרות רשמיות צפויות בתערוכת "תל-אביב 83". האחת לכל באי התערוכה והאחרת למשתתפים במסיבת ה"פלמרוז" (מסיבה לחלוקת הפרסים). השרות הבולאי ידגים הדפסה בשטח התערוכה ולעיני הקהל תודפס דפית זכרון מועתקת מגליון "תבול" משנת 1949 שתינתן תמורת כרטיס כניסה. המזכרת השניה היא "קפיל" בולאי מסורתי עם גליונות התערוכה שינתן כשי משרד התקשורת לכל משתתפי ה"פלמרוז".

פרס ההתאחדות

פרס עמותת בולאי ת"א

בעיית מקור או תעתיק בתצוגה

- מאת נפתלי צחר -

בבצר ממני להבין כיצד זה אספנים, אשר הקדישו זמן ומרץ, רצון ואהבה וגם כסף ברכישת חומר לעתים יקר, עושים הכל כדי לקלקל: אין כל אפשרות למנוע את תהליך הבליה. אנו יכולים רק לדחותו, אולי לזמן רב יותר.

כל האמצעים הטכניים החדשים ביותר לבלימת האולטרה סגול, אינם אפקטיביים במאת האחוזים. למה הדבר דומה? במידת מה, אולי, לחיי אדם. אין אפשרות לדחות או למנוע את הקץ. אבל הרפואה המודרנית, המונעת ביכולתה להאריך בהרבה את תוחלת החיים.

מאחר ומדובר בחומר פוסטאלי שהוא גם בעל ערך היסטורי כגון תולדות השואה, תולדות הישוב וכו', הרי הנזק אינו רק ענין אישי של האספן, אלא כללי. גם בחיינו הדינמיים והאינטימיים אסור לנו להתעלם מהאספקט הזה של דאגה לעתיד, אם החומר הנו בעל ערך למחקר, לעיון, מדוע נמנע מהדורות הבאים את האפשרות לקבלו? ראינו לא מעט פריטים מסוג זה אשר צבע חותמות הצנזורה דהה כמעט לגמרי ללא כל אפשרות לזיהוי ובדיקה. הוא הדין לגבי הכתוב - בתקופת השואה בבני אדם לא כתבו "למען ההיסטוריה" לשם תיוק. כתבו בכל מה שניתן היה לכתוב - אם זה בעפרון, בכתב חלש, ואם אף בדיו מימית.

דחיית תהליך הבליה והכנת העתקים צבעוניים טובים - שני גורמים אלה יעמידו את דורנו במצב של מצפון בקשר לדאגה לעתיד. נכון, כי תהליכי ההרס אינם אחידים, בעוד פריט מסוים מתקלקל במהירות, הרי אחד "מחזיק מעמד" זמן רב יותר. הכל תלוי בטיב הנייר, הצבע, הדיו וכו'. תהיה זו, איפוא, תחילת יחסות בלתי רצינית להשתמש בנימוקים אלה, כי "לא הכל מתקלקל", אבל הכל אכן יתקלקל, בבוא הזמן.

לא אתיחס לאפשרות של ציפוי החומר בצורה שלא יזיק באופן פיזי לנייר ולצבע, וישאירו שקוף לקריאה ולעיון. תהליכי לאימיציה אלה יקרים מאוד ואינם מיועדים לשימוש ברבים. ספק גם אם נצטבר נסיון לגבי חומר מן הסוג שאנו עוסקים בו.

חושבני, כי מן הראוי להקדיש לבעיה זו את תשומת הלב הדרושה. מדוע, איפוא, לא להזן זעתיקם?

נציין מראש, כי תנאי יסודי וראשוני הוא יכולתו של המציג להוכיח, כי החומר המקורי אכן נמצא בידיו. לא יעלה על דעתנו כי כל מציג יכול להציג כל חומר - העתקים של חומר מקורי יקר-נדיר, מבלי שהמקור יהיה בידו. אין כל

אנסה להעלות אי-אולה מחשבות, אולי חדשות, לעומת הגישה המקובלת בתצוגת חומר פוסטאלי. ודאי שקיימים נוהגים מקובלים של שיגרה, מסורת ויש מעין מעצורים נפשיים להתמודד עם רעיונות חדשים השונים במהותם. אולם, מן הראוי להשתחרר משביר-קונצפציות קיימות. ראייה נכונה ומעשית מן ההכרח כי תגבר על רגישות או רתיעה מפני חדש.

בעיית תצוגת מקור או העתק קיימת לגבי מוסדות מחקר, ארכיונים וכו'. הרואים לנכון למצוא דרך וצורה להציג בפני הציבור מיסמכים ותעודות של מקור הנמצא ברושם. כל המוסי דות האלה זנחו מזמן את השימוש במקור בתצוגה ויואלית. שונה המצב לגבי תצוגה של ציורים, למשל, בה מקור והעתק משמשים יחד - הכל בהתאם למטרה ולצורך.

מאחר וכל החומר הפוסטאלי, על צורותיו, עשוי נייר וחומרי צבע הרי חלים עליו כללי הבליה שמקורה בקרינה של האולטרה סגול. קרינה זו מעוררת וממריצה ריאקציות מסוימות. מה שטוב, למשל, לאדם - שוב אינו טוב לנייר וצבע.

תהליכים הרסניים אלה פועלים גם בתנאים לא מלאים, כלומר גם בקרינה בלתי ישירה. תאורה בלתי נכונה כמו הנורות הפלואורסצנטיות, הנפוצות באולמי התצוגות, כמקובל, תורמת אף היא את חלקה בתהליך הקילקול. נורות אלה ממולאות אדי כספית היוצרים קרינה אולטרה סגול.

הבעיה רלבנטית לגבי כל חומר פוסטאלי, הן בולים והן אחר. הבעיה חמורה יותר, מבחינת טיפול ראשוני, מייד, לגבי חומר כמו מעטפות, גלויות וכו'. מעטפות זכרון חדשות דינן כבולים, באשר, לעת עתה, אלה יציבים, יחסית, יותר (מובן, מבחינת הראייה המיידית). רוב החומר מסוג זה ישן שלא נשמר בתנאים נאותים מבחינת האור, הלחות וכו'. בדרך כלל חומר מסוג זה מוצג על-ידי אותם אספנים פעמים מספר דבר אשר מאריך בהרבה את החשיפה לאור.

גם אם החומר נשמר סגור במשך זמן רב, אף באפלה, הרי חשיפתו הפתאומית עלולה לגרום נזק קשה.

מסופר על ציורי הקיר בקאטאקומבות ברומא, אשר במשך דורות נשתמרו חרף חוסר "מיזוג אויר" מתאים עד אשר יום אחד החליטו להתקין תאורה מלאכותית, שינו את התנאים הפיזיים ומיד החל תהליך ההתקפלות של הצבע. תהליך הרס הנייר הנו קבוע. בתנאים לא נוחים (מבחינת הגורמים המשפיעים על הנייר) התהליך יהיה אטי. בתנאים נוחים, פרט כאשר יד האדם מתערבת לרעה, יהיה התהליך מהיר.

ויהי בימי התורכים....

מאת: ב.א. ברקאי

באיזור ומרבית הדואר עבר דרכה. את שמה הזכירו על מכתבים שנועדו לכל הסביבה, לרבות מקוה ישראל, ראשון לציון וכו'. ביפו פעלו כמה משרדי דואר וזרים לפי הסכמי הקפיטולציות, אך הנפוץ והמקובל ביותר היה של אוסטריה וגרמניה, נוסף לדואר תורכיה שפעל בכל שטחי א"י. התורכים פתחו גם סניף דואר מיוחד בתל-אביב ועד כמה שידוע היתה חותמת עם השם יפּוֹת־תְּל־אִבִּיב, בערבית (1915). בעתונות העברית בזמן ההוא הוזכר (1914) שדואר תורכיה יפתח בתל-אביב, ברח' הרצל, סניף דואר מיוחד. בית הדואר התורכי ביפו שכן באיזור

תל-אביב קשורה ביפו לא רק מבחינה מוניציפלית. מיסדי תל-אביב באו למעשה מיפו, כי רצו לגור באיכות חיים טובה יותר.

גלויה זו נשלחה ממצרים ליפו, באמצעות בירות שבלבנון. כל שלושת המקומות מופיעים בחותמות שעליה. היא יצאה מקהיר ב-17 בספטמבר 1884, הגיעה לבירות ב-22 בספטמבר וליפו... לא יאמן, ב-25 בספטמבר 1884.

מבחינה בולאית חובה לראות את יפו כאילו היה זה שם נרדף לתל-אביב, כי תולדותיה של תל-אביב ביפו מתחילים. בסוף המאה ה-18 היתה יפו שם דבר

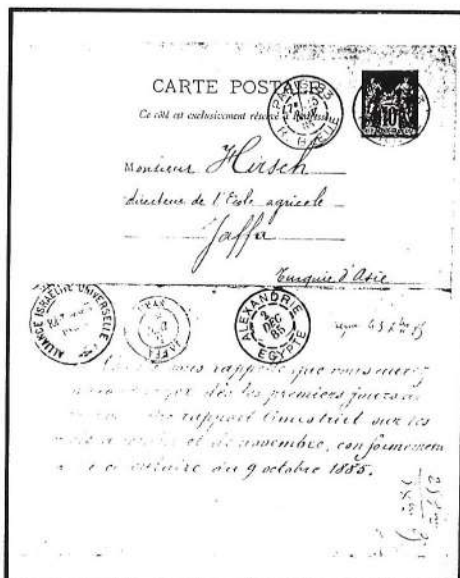

גלויה שנשלחה מאירופה לירושלים דרך יפו באמצעות הדואר האוסטרי.

השוק סמוך ל"שעון" במרכז העיר. מאוחר יותר פעל סניף דואר תורכי גם ב"מנשה" שבגבול יפּוֹת־תְּל־אִבִּיב. דברי הדואר מתקופת שלטון התורכים בארץ, מעניינים מאוד, כי רבים עברו תהליכים מורכבים עם מיני חותמות, דבר אהוד מאוד על האספנים.

בית הדואר התורכי ביפו

גלויה מצורפת ליפו, כשהיעד הסופי היה במקוה ישראל. היא נשלחה דרך אלכסנדריה שבמצרים.

כאשר רחובות העיר היו בחתימות הדואר

מאת אריה לין

בנוסח "תל-אביב" - "יפו" בלטינית בלבד. בית-הדואר נפתח כנראה ב־8 ביוני 1920, במאמציו של מאיר דיזנגוף, ראש העיר הראשון, שהיה ראש ועד השכונה של תל-אביב בימים ההם. תושבי תל-אביב הקטנה נהגו לקבל את דברי הדואר שלהם באמצעות הדואר ביפו, אולם היו תלונות אין ספור ובהתערבותו של מאיר דיזנגוף

הסכימו השלטונות להרכיב, בסוף 1919 מספר תיבות דואר בשכונה החדשה והובטח נושא מכתבים מיוחד לתל-אביב שיחלק את דברי הדואר פעמיים ביום - לפני ואחרי הצהריים. הרקת התיבות נעשתה רק לפני הצהריים.

פוסט ל-3,000 איש

מאיר דיזנגוף ידוע כראש עיר נמרץ ובתשובה למכתבו של מנהל דואר יפו, ה. ס. אברי, בדבר סדרי הדואר החדשים כתב לו דברי תודה וביקש פתיחת "פוסטא" מיוחדת בתל-אביב שהיו בה כ־3000 נפשות בחודש מארס 1920 נפגש דיזנגוף עם המנהל הכללי של הדואר בארץ ישראל, בריטי בשם הדסון, ממנו קיבל הסכמה לפתיחת סניף-דואר (סניף של דואר יפו) בבניין קטן בפנית נחלת בנימין - שדרות רוטשילד, כמובן בחדר קטן אחד. פתיחתו של הדואר בתל-אביב לא משכה אליו קהל לקוחות כי הדואר היה חסר בעלי מקצוע ועל אף מגרעותיו של הדואר ביפו, היו שהעדיפו אותו על הדואר החדש בתל-אביב.

מבין הבולאים הסובבים אותנו כיום, קשה למצא כאלה שזוכרים את תל-אביב הקטנה כאשר מספר מנויי הטלפון היה כמספר סניפי הדואר היום ו"ספר הטל-פונים" היה בן ארבעה עמודים בלבד. מאוחר יותר זכורה התקופה שבעיר כבר היו מספר סניפי-דואר והסניפים נקראו ע"ש הרחוב בו שכן הדואר. המעניין בתקופה זו אלה חותמות הדואר של הסניפים השונים שבגוף החותמת הופיעו שמות הרחובות שנקראו ע"ש אישים ביישוב.

כך, למשל, זכור סניף הדואר מרחוב הרצל שנקרא "דואר הרצל" ובחותמת דואר זה הופיע השם הרצל. בחותמות אחרות נכללו השמות דיזנגוף, נורדוי, הירקון וכו'.

החותמות מתקופה זו נדירות למדי, שכן האוכלוסיה היתה דלה ומספר כותבי המכתבים היה מועט, כך שמעט מאוד דברי-דואר וחותמות עם שמות בתי-הדואר שרדו.

בית הדואר הראשון בתל-אביב נפתח ביוני 1920 וידועה החותמת העגולה

אחת ההתפתחויות המעניינות של הדואר בתל-אביב היתה פתיחת סניפים, כשהראשון היה ברח' אלנבי 47, בפינת רח' ביאליק. סניף זה נפתח ב-5 במאי 1925 ובחותמת שלו הופיע שם הרחוב - TEL AVIV, ALLENBY ROAD, בדרך כלל עם תוספת האותיות B.O. (סניף דואר).

ב-1933 נפתח סניף דואר נוסף, הפעם ברח' מנדלי 3 אך בחותמת מופיע שם השכונה "תל-נורדוי".

ב-17 בנובמבר 1935 נפתח סניף דואר חדש ברח' הירקון ובחותמת הופיע השם - YARKON הסניף נסגר והועבר לרח' דיונגוף (30.11.1937) והחותמת שהוטבעה שם כללה את השם DIZEN-GOFF S.T. B.O. בכל אשנב היתה חותמת למטרה אחרת, אך בדרך כלל עם שם הדואר (הרחוב).

ב-1936 נפתח סניף דואר דומה ברח' הרצל 61 וגם בסניף זה היו כמה חותמות, אך כולן עם השם הרצל. סניף הדואר החמישי נפתח בשכונת מונטיפיורי, בו מופיע השם "שכונת מונטיפיורי" באנגלית

ב-15.4.1937). פה ושם היו גם חותמות זמניות, כמו זו לרגל המכביה השנייה ב-1935, יריד המזרח ב-1929 ו-1932 ו-1934. כמו כן היו חותמות זמניות בתערוכת בולים ב-1945 ו-1946.

בית הדואר בתל-אביב בפינת
נחלת בנימין - לילינגבלום 1922

כדי להצדיק בפני השלטונות את קיומו של הדואר החדש היה צורך בתעמולה שהציבור ישתמש בו.

עם התפתחות השכונות בתל-אביב, התרחבו גם פעולות הדואר והחדר הקטן לא הספיק עוד והיה צורך להקים מדי בוקר אוהל בשדרות רוטשילד עם שולחן ופקיד למכירת בולי דואר.

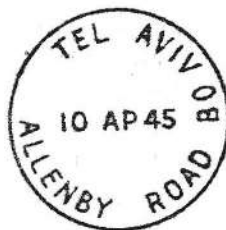
ב-1921 הוכנסה לשימוש חותמת נוספת, דומה לראשונה, אך ללא השם "יפו" (!). חותמת זו היתה כנראה זמנית,

כי אחרי תקופה קצרה חדלו להשתמש בה ושוב הופיעו חותמות עם השם "יפו", כי עדיין היה כפוף הדואר בתל-אביב לדואר ביפו.

בינואר 1924 קיבלה תל-אביב הכרה למשרד דואר עצמאי, אך בהעדר חותמת מתאימה גילפו את השם "יפו" מתוך החותמת הרגילה ובמשך זמן רב השתמשו בחותמת המתוקנת, עד לקבלת חותמת תל-אביב חדשות ללא המלה "יפו".

העיר גדלה והשרותים התרחבו. ב-1928 החלו משתמשים בחותמת מיוחדת לדואר "רשום". אחריכך נפתח אשנב מיוחד להמחאות כסף, דואר "אקספרס", חותמת "שולם" - "POSTAGE PAID", טלגראף, וחותמות "משולש" עם אותיות TV או TLV, שהיו קיצור למלה תל-אביב והשתמשו בהן להחתמת דברי דפוס וכרטיסי ברכה לחגים ועוד.

משה רבנו – בוותיקן

ברבדוס, נפל וישראל, כפי שהם צמודים בגליון, אלא עוד ארבע יחידות כאלה בהן דגלי סין, פרו, קנדה ובולגריה, סומלי, סנגל, ברזיל ושוודיה, מלאווי, בילורוסיה. ג'מיקה וקניה. כל בול הוא בערך נקוב של 20 סנט.

3 בולים לביהכ"נ "עמנואל"

באנטילים ההולנדיים הופיעו אשתקד שלושה בולים, שמשום מה לא הגיעו ארצה אך חובה לדעת עליהם. הכוונה לסידרת הבולים שהוקדשו למלאות 250 שנה לביהכ"נ "מקוה ישראל-עמנואל".

שלושת הבולים, כאילו הודפסו ביש-ראל. בבולים מופיע ביהכ"נ הגדול כפי שהוא נראה מבחוץ עם שער ועליו פסוק עברי בנוסח "ברוך אתה בבואך" (85 סנט). הבול בערך נקוב של 75 סנט מראה את "ההיכל" עם ארון הקודש. על השער פסוק עברי בנוסח "זכור תורת משה עבדי". בבול השלישי, בערך נקוב של 150 סנט, רואים את "התיבה" ובשער שוב פסוק עברי "במקהלים אברך..."

דואר הוותיקן הנפיק ב-14 ביוני סידרת בולים עם יצירות אומנות וותיק-נית המוצגת בארה"ב. הופיעו ששה בולים עם שש יצירות שונות ממוקמות בגליון זכרון חגיגי מעוטר ביצירה שביעית. בהודעת הדואר בוותיקן צוינו שמות היצירות אך לא בכל מקרה הוזכר האמן. בין ששת הבולים מצוי אחד, בן 500 ליר-טות, עם ראש משה רבנו מתוך פרסקו רומי.

אספני "יודאיקה" יאלצו לקנות את כל הגליון עם ששת הבולים, שכן לא יימכרו בולים בניפרד אלא בגליונות זכרון בשלמותם. הסידרה נקראת "האפי-פיורות והאומנות". בולים אחרים מתארים ראש סוס וראש גבר אתרוסקיים, פרש יווני, ראש אפולו והמדונה עם ילדה לפי ציור של ברנרדו דאדי.

פסוקים מן התנ"ך בבולי ואתיקן

בסידרה האחרונה של בולי ואתיקן שהוקדשו לאפיפיור ג'ון פאולוס השני, הודפסו פסוקים מן הברית החדשה ומן התנ"ך. בין השאר מופיע על אחד הבולים הפסוק: "ושנת גאולי באה" (ישעיהו ס"ג, 4).

בולי הדגלים – רק ברביעיות

דואר או"ם הודיע שבולי הדגלים, שיופיעו ב-23 בספטמבר, ביניהם דגל ישראל, ימכרו רק ברביעיות.

כידוע יופיעו 16 בולי או"ם חדשים עם 16 דגלי מדינות, ביניהם דגל ישראל. מי שירצה בול עם דגל ישראל יחוייב לקנות את כל 16 בולים ברביעיות כפי שהם ממוקמים בגליון. לא ניתן לקנות רק את הרביעיה, למשל, של דגל בריטניה,

החלטות פי"פ בקונגרס ה-52

מאת: ד"ר ע. אילן

5. קבוצת "הביניים" של נוער (גיל 25-22 שנה) תצורף לבולאות המבוגרים. השפוט בתערוכות של קבוצה זו יעשה ע"י השופטים הרגילים בהתיעצות עם שופטי נוער. גיל בולאי נוער יהיה מעתה 12-21 שנה.

6. תוקם תת-ועדה לסרטים פילטלים.
7. אגודות סין והונדורס יצורפו ל-F.I.P.

8. הוחלט שמציג שמסרב לקבל פרס (מדליה) שניתנה לו ע"י חבר השופ-טים, לא יוכל להציג יותר בתערוכות F.I.P. במשך 5 שנים.

9. אושרו תערוכות הבולים העולמיות לשנים הבאות

Espana 84 במדריד ב-27.4-6.5.84
Ausipex 84 במלבורן ב-21-30.9.84
תערוכת נוער Mladost 84 בפלון ב-11.10.84 (צ'כוסלובקיה)
Philakorea 84 בסאול ב-21-30.10.84
Israphil 85 בתל אביב מאי 1985

נציגי ישראל ד"ר ע. אילן ומ. מרקו בהצבעה בקונגרס פי"פ ב"ברזיליאנה 83".

תערוכה תימטית Argentina 85 בבואנוס איירס, יולי 1985.
Budapest 85 בבודפשט, ספטמבר 1985
Italia 85 ברומא, נובמבר 1985
Mofila בהמבורג, נובמבר 1985

קונגרס ה-53 של F.I.P. יתקיים ב-1984 בספרד, והקונגרס ה-54 יתקיים ברומא ב-1985.

הקונגרס ה-52 של F.I.P. התקיים ב-27-28 ביולי 1983 בריידהז'נירו שבברזיל, במסגרת התערוכה "ברזיליאנה 83" 29/7 - 7/8 גם כן בריו.

Federation Internationale de F.I.P.

Philatelie) הוא המוסד התחוקתי העליון של האגודות הבולאיות הלאומיות בעולם. הקונגרס הקודם, ה-51 התקיים בפריס לפני כשנתיים והוא הוקדש לבעיות אירגוניות של המוסד. הכנס ה-52 הוקדש ברובו לבעיות מקצועיות של הבולאות העולמיות. סכום החלטות הכנס ה-52:

1. התקבלה התכנית לטווח ארוך של פעילות F.I.P.
 2. התקבל התקנון החדש של כנוסי F.I.P.
 3. נדון התקנון של הערכת תצוגות בולאיות בינלאומיות של F.I.P.
 4. הוחלט על המשך קיום הועדה למקסימופיליה.
- הועדות המקצועיות האחרות של F.I.P.

הנהלת פי"פ בקונגרס, בתערוכה "ברזיליאנה 83". השני מימין הוא נשיא פי"פ דבורצק מצ'כוסלובקיה.

(א) בולאות טרדיציונלית (Traditional)
(ב) תימטיקה (ג) כלילים (ד) תולדות הדואר (ה) אירופילטליה (הכוללת גם אסטרופילטליה ו) אקספרטיזה ומניעת זיופים (ז) ספרות בולאית (ח) בולאות נוער.

יצחק ברודו - חלוץ הדאר במרוקו

מאת: ע. לפין

נוסף לתאריך המשלוח והמקום, מציינות בחלקן העליון את השם: י. ברודו.

אכן, יצחק התגורר במאזאגן ובמרקש ישב סוכנו יעקב חזן, יהודי כמורה. גם שמו הונצח ע"י הדאר המקומי וכאשר נאבדה חותמת דאר במרשד במרקש, הכניס י. חזן לשימוש את החותם הפרטי שלו עם הציון: יעקב חזן (בלר עזית ובעברית (י) ועיר "מרקש" בספרדית). מעניינת העובדה ששמו צוין לא בלשון הערבית - לשון האוכלוסיה, אלא בעברית, שפת אבותיו. ידועות שתי חותמות כאלה.

בשנת 1893 הוחלפו הבול של 25 סנטימים והמוזל עם חותם-רכב של 10 סנטימים בסדרה שלמה של "השמש השוקעת", אשר הודפסה בפאריס וכללה 6 ערכים מ-5 סנטימים ועד פזטה אחת. בגלל איחור בהופעתו הודפס הבול של 20 סנט זמנית בהדפס-רכב על-גבי הבול של 5 סנט, בכתובת: "20 סנטימוס", דבר שהביא הרבה זיופים.

Isaac Brudo et ses services de poste locale au Maroc par Jean Kohn, Fabrice Nathan et Jean Boetsch.

עובדה מעניינת: נוסף לציון מקומות יציאה וסיום הקו ועריך הבול, היו בפינות העליונות של

מחקר מעמיק בהיסטוריה הבולאית של מרוקו הופיע זה עתה על-דפי עלון האגודה הבולאית "צרפת-ישראל". בששה פרקי המחקר מציגים המחברים (1) תמונות משלהי המאה הקודמת ומתארים את תולדותיה של משפחת ברודו, אשר אחד מבניה התפרסם כמייסד הדאר המקומי במרוקו. (מאמר אחר בנושא זה פרי עטו של ד"ר ש. דגוני, התפרסם בירחון הישראלי לבולאות, כבר לפני מספר שנים).

JACOB HAZAN
יעקב חזן
MIRAKEZ

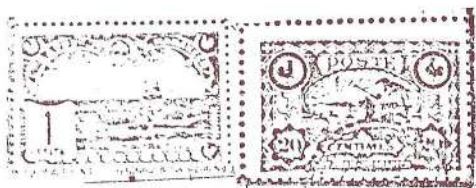
יצחק ברודו, בן למשפחת סוחר יהודי, נולד בעיר מאזאגן (מרוקו), בשנת 1860. לימוד ה"שורשים" המקובל כל כך בזמננו, מוכיח שמשפחת ברודו עברה עוד במאה ה-18 מתורכיה לצרפת והתבססה במרסיי. לא ידועות הסיבות אשר השפיעו על הגירתה למרוקו.

עיר מאזאגן (כעת אל ז'דידה), עשירה בכרמים, שדות דגנים וייצוא ביצים, כללה באותה התקופה אוכלוסיה שמחציתה היוו ברברים ומחציתה - יהודים. אבי המשפחה, איש משכיל ופעיל הפך עד מהרה לסוחר עמיד והודות לפעולותיו המסחריות והציבוריות כאחת, מונה ע"י ממשלת צרפת כקונסול במאזאגן.

יצחק ברודו עבד במחיצתו של אביו הסוחר ולאחר מות אביו נהיה בעצמו לסוכן קונסולרי צרפתי. הוא יזם את הרעיון של יצירת שירותי-דאר בקו מאזאגן - מרקש (בירת מרוקו לשעבר) המרוחקת אחת מהשנה 205 ק"מ ע"י דרך ללא דרך. הדוורים המועסקים ע"י יצחק ברודו העבירו את הדאר על-גבם תוך 46 שעות הליכה מפורכת, מהן שעות ספורות המוקדשות לאוכל ולשינה.

בול מיוחד בצבע אדום על נייר לבן בערך 25 סנטימים הודפס בשנת 1891 עם כתובת: "שירות הדוורים מאזאגן, מרוקו". שני לוחות שונים הכילו 100 או 132 בולים. הצלחת השרות עודדה את ברודו לשנות את משלוחי-הדאר השבועיים ליומיומיים ולשני הכיוונים. דמי המשלוח הוזלו עד ל-10 סנטימים הפריטים המעניינים ביותר את אספני בולי מרוקו ויודי איקה כאחת - הן שתי חותמות עגולות, אשר

של סדרת "השמש השוקעת" עם חותם-רכב "סאפי". בולים אלה ידועים גם עם חותם-רכב כפול והפוך.

תם העשור הראשון לקיום הדאר המקומי בניהולו של יצחק ברודו. הצלחת השרות היתה מזהירה, אך הטירחה היתה גדולה ולכן החליט ברודו למסור את השרות לידי הדאר הצרפתי במרוקו. הוא חתם על הסכם שלפיו השגחה וניהול השרות יעברו החל מ־20 בנובמבר 1900

לידי האדמיניסטרציה הצרפתית. אמנם במציאות נשארו בול ברודו בתוקף ונמכרו עד ל־15 ביולי 1902 והמכתבים הוחתמו ע"י חותמות הדאר הצרפתי במרוקו.

עובדה שבול דאר פרטי ימכרו ויבילו ע"י הדאר הממשלתי מהווה, ללא ספק, מקרה יוצא דופן בתולדות הבולאות הבינלאומית. יש לציין שבין המכתבים שנשתמרו מתקופת יצחק ברודו נמצאו מעטפות עם כתובת רשומה בלשון העברית (!) ללא כל אות לועזית או ערבית...

בשנת 1949 הדפיס הדאר המרוקני לרגל "יום הבול" בול המוקדש לתקופה ההיסטורית של דאר מרוקו והמתאר את "צייד האיילות" של יצחק ברודו, עם ציון מפורט: "דאר צרפתי ברודו, מאזאגן - מרקש, 1899" כמזכרת וכהוקרה לשרותו המפואר לפיתוח שרותי-הדאר המרובים.

מנקודת מבט יהודית, בכלל, ושל אספני יודאיקה, בפרט, ייסוד קשרי-דאר במדינה מוסלמית, שהיוזמה והביצוע שייכים ליהודי, הוא מקרה נדיר ביותר אם לא יחיד, ומהווה דף מזהיר בתולדות הבולאות! יש, איפוא, להודות לד"ר ז'אן כהן, פבריס נתן וז'אן בוטש על המחקר שפתח בפנינו דפי היסטוריה בולאית מרוחקת.

בול מרוקני משנת 1949 הוא הכרה רשמית של שרותי דאר ברודו. לעומת זאת אצלנו, 35 שנים מאז ייסוד מדינת ישראל, השרות הבולאי מהסס עדיין בצורך לכלול את בול "מנהלת העם" בקטלוג רשמי של בולי ישראל.

הבולים האותיות I. B. - ראשי תבות של יצחק ברודו. מתקופה זו ידועות 3 חותמות שונות.

באוקטובר 1898 הכניס יצחק ברודו למכירה בולים חדשים, סידרה עם תמונת "צייד איילות", שהודפסה בעיר ליון (צרפת) וכללה 7 ערכים.

עם ייסוד חברת דאר חדשה ומתחרה אשר נוהלה ע"י איטלקי ואנגלי היה צורך להדגיש את האופי הצרפתי של הדאר השייך ליצחק ברודו ולכן ראשי תיבות שלו בחלקם העליון של הבולים הוחלפו ב"שכי הגולי". המסמל את צרפת, אך החותמות המשיכו לשאת את שמו כבעבר.

בחודש יוני 1897 הודפסה ע"י יצחק ברודו סידרת בולי דמי-דאר להם היו זקוקים בגלל הסתייגות התושבים המקומיים, אשר כקהל הבריטי בתחילת עידן הדאר, סירבו לבייל את המכתבים מראש, מבלי להיות בטוחים שהמשלוחים יגיעו לתעודתם. בולים אלה פתרו, איפוא, את הבעיה, היות והם שולמו ע"י הנמען ולא ע"י המוען. סידרה זו היתה בת 7 ערכים, שהודרו פסו בצבעים שונים ורק הערך היה בשחור. ההדפסה נעשתה במרסיי.

כפי שציינו, שרותי ברודו פעלו בין מאזאגן ומרקש והיו מקומיים בלבד. לכן כל יתר המכתבים המיועדים לערים אחרות במרוקו או לחו"ל היו חייבים בביל פוסטלי נוסף והוחתמו, איפוא, גם בחותמות דאר רישמיות, כגון של ספרד, אנגליה או גרמניה, המהוות כיום פריטים בולאיים יקרי ערך.

הצלחתו הרבה בייסוד קשרי דאר מקומיים אילצה את יצחק ברודו לייסד בינואר 1899 שרות נוסף בין סאפי ומרקש, אשר התחיל לפעול פעמיים בשבוע בשני הכיוונים לאורך ק"מ המפרידים בין שני המקומות. הורגש צורך בהדפסת בולים נוספים וסדרה בת 7 ערכים מ־5 סנטימים עד לפזטה אחת יצאו לאור. חותמת ישנה של י. ברודו הוכנסה לשימוש במרקש ושתי חותמות חדשות בסאפי, מבלי ציון שמו. בספטמבר 1900 אוזלו כל הבולים בדאר סאפי וברודו היה נאלץ להשתמש בבולים ישנים

לובקיה. לפי הודעת קוסמונאוט רמק, במסיבת עיתונאים, הוא "רמז" שהביא עמו מספר נוסף של מעטפות ריקות, אשר עליהן "ניסה" את החותמת.

אלה הן שתי החותמות האמיתיות "חותמות חלל" שהיו בשימוש מ-2.3.78 עד 10.3.78 בחלל. בעוד שלחותמת נקבע תאריך קבוע "2.3.78" היתה אפשרות בחר תמת הסובייטית לשנות כל יום את התאריך וכך נהגו.

לאחר כשש שנים, באמצע אוגוסט ש.ז. החליט דאר ארצות הברית לא לעמוד מרחוק ובחיבוק ידיים והכריז כי בטיסה הבאה של המעבורת "צ'לנגר 8" (12.8.83), מאוישת עלידי האסטרונאוטים טרולי, ברנדשטיין, גרדנו ובלפורד) מתוכננת מסירת כמות גדולה יחסית של מכתבים מיוחדים ולאחר מכן להציעם לאספנים בתוספת גליון זכרון מיוחד. כמובן גדול המהדורה לא נמסר סופית לאור תנאי הקיבול ועומס המשא שבמעבורת.

ביום השילוח הנפיק הדאר האמריקני

בול מיוחד בערך \$ 9.35 (ראה "טיסות")

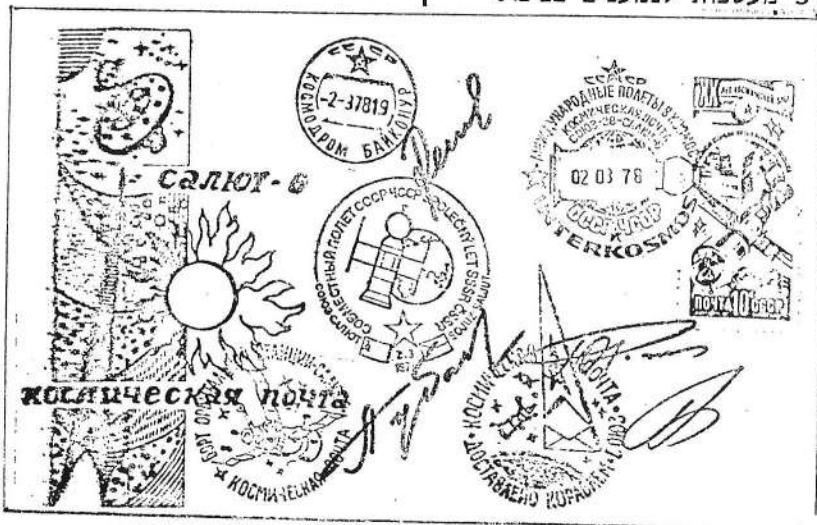
תחנות בחלל (3)

קוסמונאוטים בשרות הדאר

מאת ע. הירש

לתחנת החלל הסובייטית "סליוט 6" ששולחה ביום 29.9.77 לחלל משדה השייחיים ביקונוב, הצליחו להתחבר וגם לחזור לכדור הארץ עד ליום 1.3.78, שתי "מוניות חלל" - "סויוז 26" ו"סויוז 27", כמו כן חללית אספקה אחת "פרוגרס 1". שילוח החללית "סויוז 28" מציין תחילת עידן חדש של "דאר חלל" אשר בהקשרו הטביע משרד התקשורת הסובייטי חותמת דאר מיוחדת מוקדשת ל"דאר חלל" ונמסרת למפקד החללית הקוסמונאוט גוברב.

צוות החללית "סויוז 28" היה השני שבקר בתחנה לאחר קודמיו רומננקו וגרצ'קו. בספון "סויוז 28" נמצא עליד עמיתו הסובייטי, רמק, המקבל לידי מידי הדאר הצ'כי, חותמת דאר מיוחדת הנושאת את תאריך השילוח "2.3.78" בשפה הרוסית והצ'כית בתוספת כתובת "טיסה משותפת ברית המועצות-צ'כיה" "סויוז סליוט". 13 מעטפות הוחתמו בחלל ובתאריך 10.3.78, הובאו לכדור הארץ. מהם נשלחו 10 מעטפות לנמענים בברית המועצות ו-3 מעטפות לנמענים בצ'כוסלובקיה.

מחסור בנייר בולים על נייר מפות ובצפת הודפס בול צפת הנודע ממלחמת השחרור, על נייר מעטפות מקווקו ויש כמובן עוד הרבה דוגמאות...

YOUR STAMP DEALER IS

UNISTAMPS LTD

אונ'סטמפס בע"מ

תל-אביב, ת.ד. 32120, P.O.B. Tel-Aviv
טל. 299758

המכירה הפומבית הקרובה
בחודש נובמבר 1983
קטלוג חינם

STAMPS & COINS AUCTIONS
Israel, Postal History, Judaica, Europe etc.
Exchange and Advice!
Catalogue Free!

BIG AUCTIONS - THREE TIMES A YEAR!

"ישראלפיל 85"

הועד הפועל של התאחדות בולאי ישראל בחר בוועדה המארגנת של התערוכה העולמית "ישראלפיל 85" שתתקיים בתל אביב ב-1985. ד"ר ע. אילן נבחר ליו"ר התערוכה. עו"ד א. וובר, ל. בלאו, ארכיטקט ב. נסטויטר וי. שבתאי

הסברים ותעמולה שמאחורי הבול

- מאת ש. זוהר -

אמר מי שאמר ש"בתחביב אין תכתיב" ולא מפליא כלל וכלל, שיש אספנים המאספים בולים יוצאי-דופן לא רק בצור רתם הגיאומטרית אלא, למשל, בצידם האחורי של הבולים... כך קיים נושא בולאי כמו ה"הדפסות שמאחורי הבול". הכוונה לטקסט כלשהו שמודפס על גבי הדבק, או אולי גם בלי דבק, מאחורי ההדפסה הצבעונית של הבול.

נראה, שהבול הראשון בנושא זה הופיע בספרד, כבר ב-1875, כאשר הוחלט בדואר הספרדי להדפיס מצידם האחורי של הבולים מספרים למניעת זיופים.

בבול גרמני משנת 1875 (הופיע במדינת וירטמברג) מודפסת כתובת בנוסח "אסור למכור" וזאת משום שבולים אלה נועדו לשמוש במשרדי הממשלה, מעין בולי שרות. עוד דוגמא מן המאה הקודמת אפשר להזכיר בבולי פורטוגל. שם הופיעו ב-1895 15 בולים לזכרו של אנטוניוס הקדוש. בכל אחד מ-15 הבולים, מודפסת, בצד האחורי, תפילה קצרה...

גם בתקופה מאוחרת יותר היו דוגמאות של בולים עם מיני הדפסות מאחורי הבולים, כמו למשל בהונגריה ב-1925 או בניקראגואה ב-1970, גיברלטר ועוד ועוד.

באיים הקראביים הופיעו כמה סדרות עם מדי צבא ומאחורי הבולים תאור מלא לסוג המדים.

ההדפסות מאחורי הבולים הם לרוב הסבר שלא ניתן לכתוב אותו על גבי הבול עצמו, במיוחד במדינות שאין לבוליהן שובלים. סוג אחר של הדפסות מאחור הוא מיני הודעות ואישורים רשמיים. ברוסיה הופיעו כמה סדרות של בולים כאשר בצידם האחורי הודעה כי הבולים משמשים גם ככסף לשעת חרום.

בשווייץ מדפיסים על חלק מבולי האוטומטים מספרי בקורת. בלטביה הודפסו בזמן המלחמה, בעת

בטיסה זו, כמוכן במיוחד עבור אספנים, הישר לירח...

לכאורה היה זה צרוף מיקרים שב-12 באוגוסט היתה הופעת בול מיוחד לדואר "אקספרס בעל משקל של שני פאונד ובמקביל היתה טיסת חלל, שנוצלה גם להטסת דברידואר מבוליים בבול אקספרס החדש. למעשה היה זה צרוף נבון ומחושב היטב, שכן הבול המיוחד לדואר אקספרס, היקר במיוחד (למשקל של שני פאונד) הוא בן 9.35 דולר, כפי שמחייב התעריף, ומשלוח מעטפות בחללית "אקספרס" ישר אל הירח או סביבתו, מצדיק בוודאי לביול

דברידואר בבול בעל ערך מכובד כמו זה של 9.35 דולר. על-כל פנים, הבול היקר הזה, הופיע לקראת טיסת החללית ועשו לו טקס מיוחד, הטביעו חותמת מיוחדת ומכרו מזכרת בולאית מיוחדת שנועדה לטיסת החלל ב-15.35 דולר. המזכרת כוללת מעטפה מבויילת בבול החדש בן 9.35 דולר כשהיא מוחתמת בחותמת מיוחדת בצרוף קפיל מיוחד, שמחירו יחד עם המעטפה - 15.35 דולר.

הבול המיוחד מראה ראש נשר אמריקאי שמקורו תקוע בירח, כפי שצולם עוד במאי 1972 על-ידי מנהל האווירונאוטיקה וחלל. הירח שבבול הוא "מלא" והכוונה לציין את מסירת דואר "אקספרס" בלילה.

טיסות בתל-אביב

בגני התערוכה בתל-אביב, תהיה טיסת הליקופטר מיוחדת, לרגל תערוכת הבולים הלאומית "תל-אביב '83".

הטיסה תתקיים ביום "ישראל פיל '85", 28 בספטמבר 1983, לכבוד 200 שנה לטיסת בלון הראשונה.

ביום הטיסה תוחתמנה מעטפות מיוחדות בחותמת המיוחדת של יום "ישראל פיל" וחותמות הגעה של מקום היעד של ההליר קופטר.

מעטפות טיסה חדשות

"אקספרס" ישר אל הירח

סוף סוף למדו גם האמריקאים, שמבולים אפשר לעשות כסף ואם יש אירוע מעניין וחשוב אפשר "להדביק" לו בול יקר, אפילו ב-9.35 דולר (!) בכף קנדי היתה טיסה לחלל ונעשו סידורים מיוחדים להובלת דברידואר

מקור או תעתיק / סוף מעמ 10

קושי למצוא את הדרך הטכנית-מעשית לבדוק את הדבר לפני כל תצוגה.

תצוגה של העתקים זולה בהרבה. מחיר הצילום, היצור נכס קבוע, אינו מגיע למחיר הביטוח, השמירה. אף החרדה והדאגה של האספן, בימי התערוכה, חרף כל השמירה. אלה "שוים משהו" הגם, שאי אפשר לממש אותם בערכים כספיים. והרי ישנם גם אספנים אשר בשום פנים ואופן לא יוציאו את החומר המקורי שלהם מידיהם והדאגה לבטחונם היא אחת הסיבות.

המקור הנמצא בידי האספן משמש ערבון לכל תקלה אפשרית. האפשרות של חילופים בחומר בין האספנים אין לה כאן כל חשיבות. התצלום חייב להיות צבעוני, באשר רובו של החומר הפוטסטאלי, כמו מעטפות, גלויות, וכו' המבול והמוחתם בחותמות שונות, של דואר וצנורה וסימנים אחרים הנו צבעוני. בחותמות צנורה למשל, לצבע יש משמעות. אין איפוא, כל אפקט ממשי בתצלום בשחור לבן.

במוזיאון לדואר השואה בקבוץ תל-יצחק, הגענו למסקנות אלה לאחר נסיון מעשי.

בקריטריונים שקבענו לעצמנו חשוב לקבל העתק טוב של צבע הבולים, החותמות וכו'. בעוד לצבע הרקע של המעטפה, למשל, אין חשיבות ממשית, אין כל חשיבות מהותית אם המעטפה בצבע חום בהיר או כהה. יתר הגורמים הם החשובים. כאשר מצלמים כמות גדולה - כפי שהיא נמצאת במוזיאון - ודאי שאין אפשרות לטיפול אינדיבידואלי. אנחנו צילמנו כל פריט פעם אחת בלבד ורק עתה בתכניתנו לתקן, פה ושם, את הטעוץ תיקון.

ברשימה זו ברצוני לעורר בעיה חשובה, לדעתי, לשם דיון אינטלקטואלי ומעשי ונשמח אם תהיינה תגובות.

Exhibition, including a special ceremony to mark the laying of the cornerstone for the Israel Postal Museum. In addition, the World Philatelic Congress (WPC) will hold its Convention during the period of the Exhibition. There will also be symposia on the subjects of "Thematic Philately" and "Holyland Philately".

Programme of Events

25th September – "Opening Day" –

Opening Ceremony under the auspices of the Minister of Communications and the Mayor of Tel Aviv-Yaffo – by invitation.

Exhibition opens to the public

26th September – "Tel Aviv Day" –

Reception by the Mayor of Tel-Aviv-Yafo – by invitation

27th September – "Youth Day" – Young

collectors meet – competitions and activities

28th September – "ISRAPHIL 85 Day"

30th September – "Thematic Philately Day" – Symposium on "Thematic Philately"

1st October – "PALMARES Day"

2nd October – "Holyland and WPC Convention Day" – WPC Convention; symposium on "Holyland Philately"

3rd October – "Last Day of Exhibition". WPC Convention; symposium on "Holyland Philately"; Closing Ceremony.

A large number of Holyland and Judaica collectors from overseas have notified their intention of attending "TEL AVIV 83" and the WPC Convention so that "TEL AVIV 83" will be a unique opportunity for collectors from all over the world to meet together and increase their knowledge of their hobby.

To all our guests – may you have a pleasant and enjoyable stay in the Holy Land and may TEL AVIV 83 be numbered among your cherished philatelic memories.

מלכה ב-5 שטרלינג

בול חדש בערך של 5 שטרלינג יונפק בקרוב עלידי דואר ג'רסי. הכוונה לבול בסידרת הבולים מן המניין, שהערך הגבוה בה עד כה היה בול בו 2 ליש"ט. בול

החדש בן 5 ליש"ט תמונת דיוקן של המלכה אליזבת ה-2. הוא הודפס על-פי תמונה המצויה בכניסה לבית הממשלה בג'רסי. הערכים הנמוכים של הסידרה מן המניין הוצאו כבר ב-1981 ואילו הערך הגבוה שבבולים הוקפא לכ-3 שנים. הוא הודפס ב-5 גוונים ויופיע ב-17.11.83.

לזכר שחרור פוקלנד

סידרת בולים לציון יום השנה הראשון לניצחון הבריטים על צבא ארגנטינה בכיבוש איי פוקלנד, הופיע באי פוקלנד. הופיעו ארבעה בולים עם תמונות מן המלחמה, כמו ספינת הדגל "הרמס",

מטוס קרב של חיל האוויר המלכותי בטיסת קרב, ספינות מלחמה "קמברה" ו"נורלנד" וחיילים בהתקדמות לעיר סטנלי.

הבולים הודפסו בבריטניה, בערכים של 50 סנט, 13, 17 ו-20 סנט.

tions comprising 650 frames of Holyland, Overseas, Postal History, Air Mail and Thematic collections which will contain many new and exciting exhibits which will be on view for the first time.

Among the outstanding exhibits in the International and National sections will be not only rarities of Judaica and Holyland Postal History and Doar Ivri, but also several superb collections of Ghetto and Concentration Camp mail.

There will also be special sections for Youth/Juniors and Literature, while traders from Israel and overseas will be taking part in the trade bourse.

Post Office Souvenir Sheet and Postmarks

The Israel Post Office has issued a Souvenir Sheet in honour of the Exhibition and this will be on sale at the special Exhibition Post Office (price — IS. 120). The sheet which includes two stamps of 15.30 and 15.50, depicts views of the Tel Aviv seashore promenade. While the promenade was not paved until the second half of the thirties, the history of the Tel Aviv seashore goes back to the twenties. It was there that the members of the Third Aliya pitched their tents and as night fell, the youth would congregate to sing, dance and make merry. It was there that the famous Casino was built and next to it, the exclusive San Remo Hotel where the prosperous citizens of Tel Aviv passed their time in the company of senior government officials and Arab notables.

While the promenade fulfilled its social purpose and all along its length,

hotels and cafes were opened up, to be joined by two cinemas, the beach proved unsuitable for bathing as the wintry seas crashed against the concrete walls. The promenade was Tel Aviv's first pedestrian precinct and each Sabbath morning would find it thronged with young and old. During the second world war it was a favourite sport for members of the allied forces on leave and its little cafes became the haunting places of the Palmach and the local Bohemia.

During the fifties the promenade began to deteriorate — cafes closed down, buildings began to crumble. Life was restored to the area only during the second half of the seventies as a whole row of luxury hotels sprang up along Hayarkon Street.

The Promenade has been recently transformed as a new decorative paving was laid down — shade trees planted, modern street lighting introduced and seating provided for the passers-by and once more the seafront has regained its proud position as the centre of Tel Aviv life.

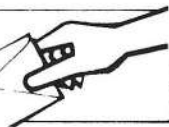

There will also be 8 different commemorative postmarks to mark the Opening and Closing Days and the other special events — Tel Aviv Day; Youth Day; ISRAPIL 85 Day; Thematic Philately Day; Palmares Day and Holyland Day.

Special Exhibition Events

There will be a rich list of official events held in conjunction with the

מכתבים למערכת

המערכת מודיעה לכל אלה שפונים אלינו בבקשה למינוי על העתון, שאין לנו אפשרות לקיים שרות מינויים רגיל לעתון זה, עם זאת אנו שולחים את העתון לספריות צבוריות, למוסדות וחוגים בולאיים, גם אם המדובר בחוגים קטנים. אנשים פרטיים המבקשים את העתון, יואילו להתקשר עם האגודות המקומיות באזור מגוריהם.

סין נבחרה לפי"פ

סין העממית, שעד כה לא היתה מיוצגת בפדרציה הבינלאומית לבולאות, פי"פ, זכתה עתה בחברות מלאה במוסד הבינלאומי של הבולאות המאורגנת. בקונגרס הבינלאומי של פי"פ שהיה החודש בריודה'ז ניירו שבבראזיל, נדחתה בקשתה של טיואן להתקבל לפי"פ ולעומת זאת נבחרה סין העממית.

חברנו

ז. זיידמן איננו

אבלים על מותו
ומשתתפים בצער המשפחה

עמותת סוחרי הבולים בישראל

אבלים על מותו הפתאומי של חברנו

אשר שפר ז"ל

מוותיקי סוחרי הבולים בתל-אביב

עמותת סוחרי הבולים בישראל

FORTHCOMING ISSUES

SALUTE TO "TEL AVIV 83"

September 25th, 1983 is a date to be remembered by all those interested in the philately and postal history of the Holy Land Judaica. On that day, "TEL AVIV 83" — Israel's National Stamp Exhibition — will be opened by the Minister of Communications.

The Exhibition which will last nine days (until the 3rd October) is being held in Tel Aviv's brand new Convention Center set in the Tel Aviv Exhibition Gardens. It will contain some 1,200 frames of exhibits insured for no less than \$20 million, divided into the following classes:

Court of Honour — this will include an outstanding selection of covers from the beginnings of the postal services in the Holy Land up to the establishment of the Israel postal system.

"Gems of the Holy Land" — presenting, for the first time, a selection of outstanding items covering the Mandate period, forerunners and air mails.

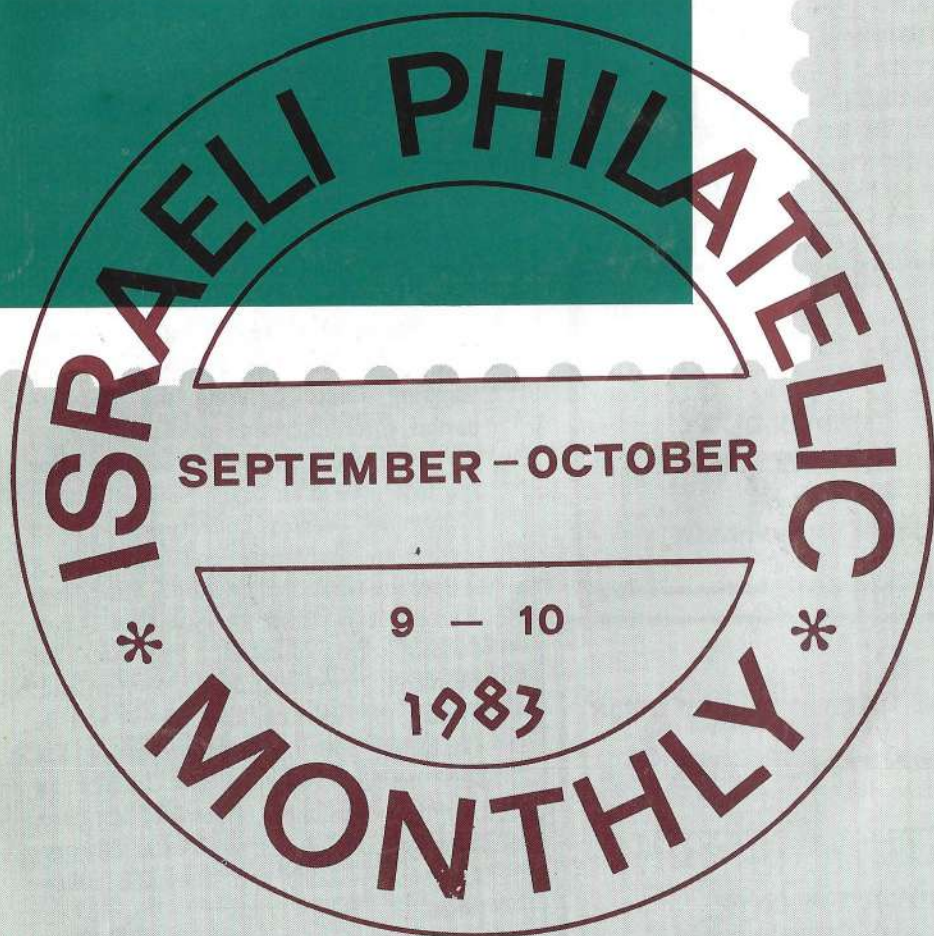
International Holyland section — for the first time at an Israeli National Stamp Exhibition, overseas collectors have been invited to participate and exhibit in a special International section. More than 60 collectors from 14 countries (USA, Canada, GB, Austria, Fed. Rep. of Germany, Netherlands, Switzerland, Turkey, S. America, and others) will be exhibiting 500 frames representing the very best of Holyland and Judaica including Forerunners, Palestine, Mandate, Minhelet Ha'Am, Israel, Postal History, Air Mail, Judaica and Thematic collections.

National section — over 100 Israeli collectors will be displaying 170 collec-

גלוייה וחזותמת מיוחדת בתערוכת הבולים הראשונה בא"י - "פילא 1945"

PHILA 1945 - FIRST PHILATELIC EXHIBITION IN TEL AVIV

הירחון הישראלי לבולאות